

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 12. Qua ratione visio beatifica, & alia supernaturalia abstractiuè
sive per alienas species sint cognoscibilia à naturà.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

Pro tali enim apprehensione non militant eadem rationes, quæ pro iudicio; cum ea, utpote incapax falsitatis, cum suo obiecto non connectatur, sed, eo omnino deficiente, citra dispendium perfectionis possit existere, ut patet in apprehensionibus simplicibus, quas Deus de obiectis impossibilibus habet iuxta doctrinam à nostris sapè aliàs tractam, tradendamque latius in tract. de Scientia. Sed dico nihilominus, naturam angelicam (de qua solum est difficultas) viribus proprijs nequaquam posse talem apprehensionem concipere: quia nullus apparet titulus, cur ei debeat species ad illam concipiendam. Si quando enim opus est Angelis supernaturalia apprehendere, dum aliquid naturale respectu ad illa cognoscunt, sufficit per speciem alienam huiusmodi apprehensionem formare, uti formant cæteras cognitiones eorum, quorum non habent proprias species, iuxta dicenda questione sequente. Quæ ratio ut minimùm probat, supradictam apprehensionem supernaturalem esse quoad modum. Adde tamen, intrinsecè etiam, & quoad substantiam esse eam supernaturalem. Tum quia in nullâ rerum peritâsi est excogitabilis titulus, cur naturæ debita sit absolutè, & independentè ab omni supernaturali suppositione. Quod signum est, ab intrinseco, & per essentiam esse eam naturæ debitam absolute. Tum quia ab eadem specie postulat nasci, à qua iudicium quidam, etiam obiecti supernaturalis nascitur, saltem quo iudicatur illud, quoad quid est, cum præcisione ab existentia; eo quod ad tale iudicium est prærequisita; imo cum illo connexa, ut alibi ostendimus. Quo fit, ut non possit non esse intrinsecè supernaturalis, cum talis species, & tale iudicium intrinsecè sint supernaturalia, ut in superioribus statuimus.

QVÆSTIO XII.

Qua ratione visio beatifica, & alia supernaturalia abstractivè, siue per alienas species sint cognoscibilia à naturâ.

186 **S**uppono ut certum apud omnes, secluso etiam lumine fidei, bene posse intellectum creatum viribus proprijs probabiliter assequi possibilitatem, aut etiam existentiam visionis beatificæ, aliorumque supernaturalium. Quod ex dicendis in hac questione planè constabit. Difficultas est, an possit etiam evidenter, siue demonstrativè.

187 **A**ffirmant absolute Scotus in 4. dist. 49. q. 8. & à fortiori, quotquot q. præced. pro primâ sententiâ retulimus. Quibus accedunt Vazq. 1. 2. disp. 20. cap. 2. Arrub. 1. p. disp. 15. cap. 1. Anton. Perez in Laureâ Salman. certam. 5. scholast. dub. 3. & alij. Negant absolute Bann. Zumel, Fonsec. Egid. Lufit. & alij plurimi, quos referant, & sequuntur Fasol. 1. p. q. 12. art. 1. dub. 2. num. 18. Herice disp. 39. cap. 2. Alarc. tract. 5. disp. 1. cap. 2. Ripal. disp. 11. de Ente supern. sec. 2. & 3. Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sec. 2. Arriag. disp. 4. sec. 1. & Ouid. 1. 2. contr. 5. punc. 2. Tertia verò sententiâ veluti media est, visionem Dei, & reliqua supernaturalia, stando quidem in solis principijs naturæ, nullatenus demonstrari posse; bene tamen, suppositis principijs fidei, operibusque miraculosis. Sic tenent Soar. lib. 2. de Angel. cap. 33. num. 24.

& lib. 8. cap. 6. num. 8. & tom. 2. in 3. p. disp. 31. sec. 3. concl. 1. Albel. disp. 24. sec. 2. conc. 2. Tan. 1. p. disp. 5. q. 3. dub. 7. num. 12. & alij relati à Ripal. sec. 1.

188 **Q**uanquam autem Doctores citati de entibus supernaturalibus quoad substantiam, & de evidentiâ physicâ, aut metaphysicâ loquantur. Oportet tamen univèrsalitatis causâ, etiam de entibus supernaturalibus quoad modum, & de omni genere evidentiæ, quod ad rem atinet, tractare. Pro quo supponendum est ex dictis in Pharo Scient. disp. 4. evidentiâ cognitionis iudicativæ (quæ sola strictè loquendo evidentiâ dicitur) aliud non esse à claritate ipsius cognitionis, non quidem qualicumque, sed quæ tanta est, ut excludat, & non compatiatur secum oppositam formidinem. Potest autem evidentiâ dividi in primis, quemadmodum, & cognitio, cui competit, in immediatam, quæ ex terminis ipsis accipitur, & mediatam, quæ per discursum comparatur. Quarum prima principiorum, secunda verò conclusionum illatarum ex principijs est propria. Vtraque autem rursus dividi solet in metaphysicam, physicam, & moralem penes diversa fundamenta, quibus innititur metaphysica, physica, vel moralia. Aliter tamen, alioque sensu in physicam, & moralem rursus est dividenda; ita tamen, ut illa physica appelletur, quæ nullam omnino secum patiatur oppositam formidinem: illa autem moralis, quæ oppositam formidinem physicam secum admittat; prudentem tamen seu cordatam, & rationabilem, atque adeo moralem minime, quibusvis demum fundamentis ambæ illa nitantur. Quo sensu (quia magis ille ad rem nostram facit) evidentiâ physicam, & moralem capiemus in præsentî q. De quibus vide plura dista loco citato.

Propositio I.

Independenter ab omni revelatione Dei non potest natura proprijs viribus cognoscere cum evidentiâ physicâ dona supernaturalia intrinsecè, quæ ex fide novimus, non solum quoad eorum existentiam, sed neque quoad possibilitatem.

Hanc propositionem probant imprimis testimonia Scripturæ, & Patrum, quæ præced. q. proposit. 1. commemoravimus. Per ea enim omnia notitia naturalis simpliciter certa, vel evidens donorum supernaturalium, de quibus agimus, excluditur, ut ibidem notatum est. Deinde probatur ratione. Quia huiusmodi dona neque per se, & ex ipsis terminis, neque per discursum ex alio sunt iudicabilia evidenter eâ evidentiâ, de qua loquimur, Ergo nullo modo. Consequentia est legitima: quia non est alius modus iudicandi per species alienas, nisi vel immediatè ex terminis, vel medio discursu ex alio prius iudicato, ut suo loco probatum est. Probo ergo priorem partem antecedentis. Quia per se, & ex terminis solum sunt iudicabilia evidenter vel principia univèrsalissima, ut Totum est maius sua parte; vel, quæ sub manifestam experientiam cadunt, ut me nunc scribere. Neutro autem ex his modis sunt per se cognoscibilia dona supernaturalia prædicta, ut factis ex se notum est. Quod verò neque mediatè seu per discursum possint illa evidenter, & naturaliter cognosci, quæ est altera pars antecedentis,

tis, probatur. Quia, cum omnis discursus in aliquo principio per se, & ex terminis cognoscibili fieri debeat, ut donum aliquod supernaturalis ex alio quopiam cum euentia, de qua agimus, colligatur, duo cum eadem euentia prænosci debeat; nempe & principium, unde tale donum colligendum est, & connexio necessaria eius siue immediata, siue mediata cum ipso dono. Sed nullum est principium per se, & ex terminis cum dicta euentia cognoscibile, cuius connexio necessaria cum donis supernaturalibus, de quibus agimus, similiter evidens sit. Ergo huiusmodi supernaturalia dona nec per discursum possunt cognosci cum euentia, de qua tractamus. Cætera patent. Minorem probo. Quia tale principium non potest esse naturale; eo quod nihil naturale ex terminis cum euentia naturæ viribus cognoscibile potest excogitari, quod sit connexum necessario, atque etiam evidenter cum donis prædictis. Nec potest esse naturale; quia non est evidens, aliquid naturale cum aliquo supernaturali adhuc ut possibili necessario connexum esse; imo oppositum est probabilius, ut vidimus q. 8. Igitur nullum est principium, ex quo cum euentia, de qua tractamus, deduci possit, existere, vel esse possibile aliquod ens naturale ex ijs, quæ per fidem accepimus. Quod erat probandum. Adde, cognitionem evidentem, de qua tractamus, cum qua nulla omnino formido opposita compatibilis est, fortasse esse essentialiter veram iuxta dicta à nobis in Pharo Scient. disp. 4. citata, atque adeo connexam cum suo obiecto; qualis cognitio naturalis cum obiecto supernaturali saltem prout existente esse non potest, iuxta dicta q. præced.

190 Sed contra datam propositionem obijcitur primò S. Thom. 1. p. q. 12. art. 1. & lib. 3. contra Gent. cap. 3. t. ubi ex desiderio naturali, quod inest homini videndi causam, cum intuetur effectum, probat, visionem intuitivam Dei possibilem esse. Cum enim natura nihil frustra molitur, non potest non esse possibile id, ad quod desiderandum suoque instinctu impellit. Unde August. lib. 4. contra Iulianum pariter argumentans dicit, *Non omnes homines instinctu naturali immortales, & beati esse vellemus, nisi esse possimus. Sed hoc summum bonum præstari hominibus non potest, nisi per Christum.* Quod argumentum tanquam demonstrationem amplectitur Vazq. supra. Sed verò, si demonstratio esset, non esset vtiq; circa efficaciam eius tam multiplex dissidium inter Theologos.

191 Etenim nonnulli censent, S. Thom. ex appetitu innato reperto in intellectu ad visionem huius possibilitatem deducere, non verò ex appetitu elicitò. Ita Sot. lib. 1. de naturâ, & gratiâ cap. 4. & in 4. dist. 49. q. 2. & Herice disp. 37. cap. 2. à num. 10. Alij ex aduersò, & melius putant, S. Thom. non ex innato, sed ex elicitò appetitu visionis possibilitatem eius colligere. Sic Vazq. 1. p. q. 12. art. 1. num. 20. & 1. 2. disp. 22. cap. 4. & 5. Fasol. 1. p. q. 12. art. 1. dub. 2. num. 10. Trigof. q. 7. art. 1. dub. 2. Alarc. tract. 1. disp. 1. cap. 3. Soar. lib. 1. de Attrib. cap. 7. Ripal. disp. 14. de Ente supern. sec. 2. num. 10. & alij, Quorum plerique de simplici, non de efficaci appetitu interpretantur S. Thom. Cumque ille de desiderio, seu appetitu visionis, non qualicumque, sed naturali loquatur, insuper dissident Doctores circa hanc naturalitatem. Vazq. enim, & Fasol. accipiunt naturalem, prout opponitur libero, arbitantes, desiderium

videndi Deum, quod in hominibus, visis creaturis excitatur, necessarium esse, saltem quoad specificationem, eoque iure naturale vocari; quasi nequeat humana voluntas visionem Dei, quam tali desiderio appetit, odio habere, seu fugere; tamen meti possit non appetere. In quo necessitas quoad specificationem talis desiderij consistit. Alij verò contra Vazq. sentientes, ne quoad specificationem quidem esse in nobis necessarium desiderium visionis Dei; quia possumus illam sub aliqua specie mali conceptam fugere; naturale in præfenti capiunt, prout supernaturali opponitur, putantes, ex desiderio naturalis ordinis visionis inferri eius possibilitatem à S. Thom. Cæterum, quocumque demum ex ijs modis dicta naturalitas accipiatur, adhuc sub controversia est, an ex desiderio elicitò, atque naturali visionis efficaciter inferatur possibilitas eius. Licet enim multi asserant cum Vazq. & Fasol. supra. Soar. tamen, Trigof. Alarc. & alij negant.

Ego verò circa hæc incidentia dubia arbitror primò, S. Thom. non ex innato, sed ex elicitò desiderio visionis possibilitatem eius deducere: quia loquitur de desiderio per cognitionem excitato, quale est solum elicitum, non verò innatum. Et quidem ex appetitu innato possibilitas visionis deduci non potest: tum, quia talis appetitus in nobis ad visionem non datur, ut probauimus q. 9. tum, quia, estò detur, erit vtiq; ille denominatio partim extrinsecè desumpta ab ipsâ possibilitate visionis; (supposito, quod intellectus noster cum tali possibilitate connexus intrinsecè non est iuxta doctrinam statutam q. 8.) Fundamenta autem, ex quibus coalescit denominatio, nequeunt per discursum deduci ex ipsâ denominatione consistente in eorum cumulo, ut notum est. Secundo arbitror, S. Thom. indistinctè loqui de desiderio visionis elicitò aut simplici, aut efficaci. Vtrumque enim istud desiderium solet in nobis naturaliter excitari, quoties visio Dei menti occurrit. Vocat autem S. Thom. istud desiderium naturale, non, quod sit semper necessarium, adhuc quoad specificationem; potest enim, tale non esse, ut ratio supra facta probat; nec solum quia naturalis ordinis est; sed, quia, dum illud voluntas concipit, instat causa naturalis, seu non liberè operatur, tam promptè, & penè indeliberatè solet illud concipere, quoties occurrit eius obiectum. Quo fit, ut ab instinctu potius naturæ, quam ab arbitrio voluntatis videatur procedere. Unde arbitror tertio, ex huiusmodi desiderio, licet non cum certitudine, & euentia, cum probabilitate tamen deduci possibilitatem visionis; neque amplius, quam istam probabilitatem, prætendisse S. Tho. suo argumento. Queniadmodum enim conatus merè naturales causarum, qualis est, quem habent grauiâ assequendi centrum, & vniuersim, quem habent cuncta perfectionem sibi debitam obtinendi, possibilitatem arguunt consequutionis eius finis, ad quem à natura sunt destinati; alioquin frustraneè ipsi naturæ inditi essent. Ita pariter desiderium visionis, de quo tractamus, ob similitudinem, quam habet ad dictos conatus, argumento est verisimili, quod est possibile obiectum, in quod illud fertur; sed non euenti: quia tale genus desiderij etiam potest, & solet concipi circa obiecta non possibilis.

Pergo ad argumenta reliqua, quæ contra nostram propositionem opponi solent. Arguit secundò Scotus. Euidens est, contineri Deum, Cccc intra

intra obiectum adæquatum intellectus creati. Sed etiam est evidens, posse intellectum creatum cognoscere obiectum suum cognitione perfectè satisfactiua appetitus eius, qualis est intuitiua sola. Ergo evidens est, intellectum creatum posse Deum intuitiue cognoscere. Et quidem, cum certum sit, potentias alias intellectu inferiores obiecta sua attingere posse intuitiue, quis dubitet id etiam intellectum posse? Respondeo, ex eo, quod intellectus creatus possit cognoscere Deum abstractiue, qua solùm ratione continet illum euidenter intra spheram sui obiecti adæquati, non inferri cum euentiã, posse quoque eum intuitiue videre; sicut nec posse comprehendere. Ex eo enim, quod potentia cognoscitiua cognoscat obiectum aliquod aliquo modo, non conuincitur, habere eam virtutem vel inchoatam ad cognoscendum illud quouis modo alio perfectiori, vt in potentijs sensitiuis cernere licet: quibus impossibile est iudicatiue cognoscere obiecta, quæ simpliciter apprehendunt; atque etiam in intellectu, cui repugnat comprehendere Deum, quem abstractiue noscit.

194 Tertiõ opponit Arrub. Lumine naturæ notum est, posse Deum à creaturâ amari amore immediato, & propter se. Ergo & intuitiue videri. Respondeo, solùm esse lumine naturali notum, posse Deum à creaturâ amari amore oriundo ex cognitione abstractiua sui, quocunque modo talis amor vocari possit immediatus. Hinc tamen non inferitur cum euentiã, posse Deum à creaturâ eo genere immediationis cognosci, quod secum fert visio intuitiua.

195 Quarto obijcitur. Angelus comprehendens naturam penetrat potentiam obedientialem, seu inchoatam, quam illa habet ad visionem beatam, ad aliæque supernaturalia dona. Ergo nequit non horum possibilitatem cognoscere, cum quibus talis potentia connexa est. Respondeo, etsi Angelus dictam potentiam quoad intrinsicum penetrat, non sequi inde, cum euentiã debere illum clare, & distinctè dictam possibilitatem cognoscere. Tum, quia non est evidens, (imo oppositum longè est verius, vt supra q.8. statuius), potentiam obedientialem intrinsicè connexam esse cum ente supernaturali vt possibili, & ista connexionem sublata, non est, cur potentia obedientialis quantumuis euidenter cognita ad cognoscendum euidenter ens supernaturalis determinet. Tum, quia, estõ connexa ponatur, benè poterit comprehendere subiectum, cui competit, quin clarè, & distinctè cognoscantur ea supernaturalia, cum quibus connexa ponitur: vt summum enim debent illa confuso quodam, communique conceptu apprehendi, iuxta doctrinam supra traditam disp. 17. q.6.

196 Quinto obijcitur. Deus quantumuis excellentior omni alio ente supernaturali cognoscitur euidenter, etiam vt existens, ex creaturis naturalibus. Ergo & alia entia supernaturalia pariter poterunt cognosci. Concesso antecedente; nego consequentiam. Quia supernaturalitas Dei non tollit, quominus entia naturalia sint connexa cum illo; atque ita ad illum naturaliter, atque euidenter cognoscendum inducant, vt constat ex doctrinã traditã q.6. Supernaturalitas verò aliorum entium, de quibus agimus, omnem connexionem naturalium rerum, & consequenter omnem euidentiam naturalem mediã tali connexionem partam, recusat, vt satis ex superius dictis liquidum est.

Sexto obijcitur. Cum reuerã visio beatifica, aliæque supernaturalia dona sint possibilis, nullo argumento potest euidenter conuincere repugnantia eorum; quinimo cuncta excogitabilia ad illam probandam euidenter possunt dissolui ab Angelo. Ergo evidens est, talia dona non repugnare. Concesso toto antecedente; nego hanc consequentiam. Quia aliud est, non demonstrari repugnantiam donorum supernaturalium, dissoluique posse euidenter argumenta, quæ talem repugnantiam præterunt: aliud, demonstrari possibilitatem ipsorum donorum. Fieri enim optime potest quod neutrum extremum sit demonstrabile, & quod euidenter appareat, neutrum demonstrabile esse. Quo casu, nec erit argumentum, quod conuincat repugnantiam dictorum donorum, nec, quod non possit euidenter dissolui: & ramen adhuc eorum possibilitas non erit evidens. Vide id ipsum in his duobus extremis contradictorijs. *Astra sunt paria. Astra non sunt paria.* Quorum ita neutrum est evidens, vt evidens sit, non esse evidens.

Septimo obijcitur. Omnis negatio rei naturalis potest ab Angelo naturaliter proprio, & intuitiue conceptu videri, aut saltem aliquo alio modo euidentissimè cognosci. Ergo potest Angelus euidenter cognoscere existentiam donorum supernaturalium. Probo consequentiam. Quia aliæ sunt negationes rerum naturalium, quæ, supposito naturali subiecto, quod etiam Angelus intuetur, cum donis supernaturalibus manifestè connexæ sunt, atque ita euidenter cognita ad cognitionem euidentem talium donorum possunt inducere. e. g. negatio subsistentiæ creatæ in humanitate Christi Domini cum vnione hypostatica connexa est: quia nequit humanitas existere sine aliquâ subsistentiã, & consequenter sine subsistentiã increata, supposito, quod non habet creatam. Similiter, negatio educationis in quantitate Eucharistica cum actione creatiua, atque adeo supernaturali ipsius quantitatis connexa est: quia nequit quantitas existere sine aliqua actione, atque adeo sine creatiua, supposito, quod non existit pereductiuam. Negatio etiam omnis præsentia circumscriptiua in qualibet quantitate cum præsentia definitiua supernaturali conuenit: quia nequit quantitas existere sine præsentia definitiua casu, quod non habeat circumscriptiuam: cum nequeat non alicubi per præsentiam aliquam esse.

Omissis alijs, quæ ad soluendum hoc argumentum affert Ripalda disp. 11. citatã sec. 3, & apud ipsum videri possunt, ego ad illud respondeo breuiter, negationes rerum naturalium non semper cadere sub euidentiam physicam Angeli: quia licet semper possit Angelus cum euentiã physicã iudicare, se non habere iudicium de existentia alicuius rei naturalis; sepe tamen dubitare potest, aut saltem formidare, num defectus talis iudicij ex defectu concursus Dei aliàs deberi potius, quàm ex defectu existentia talis rei naturalis ducat originem; præsertim, quando adest aliquod iudicium huiusmodi existentia, vt euenit in casibus argumenti. Humanitas siquidem Christi Domini iudicium est existentia suæ naturalis subsistentia miraculosè impedita ob connexionem naturalem, quam habet cum illa. Et quantitas Eucharistica iudicium est suæ educationis: sicut quævis quantitas suæ præsentia circumscriptiua miraculosè impedita ob connexionem etiam naturalem, quam cum illa habet. Itaque videns

Angelus humanitatem Christi, & non videns naturalem substantiam ipsi naturaliter debitam, estó possit cum euidentiâ physicâ iudicare, ibi aliquid miraculosum, & à naturâ alienum interuenire; subdubitare tamen poterit, num tale miraculum in defectu substantiæ debitæ tali humanitati consistat, an potius in defectu concursus Dei debiti suo intellectui ad illam intuendum, si adsit. Et idem in alijs casibus euenire, dicendum est. Imo verò in ijs, & similibus non posse Angelum cognoscere naturaliter cum euidentiâ physicâ carentiam rei naturalis negatæ alteri rei naturali cum tali euidentiâ à se cognitæ, inde positivè probatur: quia cognosceret naturaliter cum euidentiâ physicâ aliquid supernaturalis quoad modum, quale est coniunctum ex tali negatione, & tali re iuxta dicta q. 5. Quod tamen impossibile est, vt videbimus propof. 4. Adde, euidentiâ de carentiâ miraculosâ rei naturalis neutiquam inferre euidentiâ de re supernaturali loco illius subrogatâ: quia in omni casu aut certum, aut saltem probabile erit semper, vtramque rem miraculosè posse deesse.

Propositio 2.

200 Neque, suppositâ reuelatione diuinâ, aut etiam miraculis, possunt dona, quæ ex fide nouimus, intrinsecè, seu quoad substantiam supernaturalia cum euidentiâ physicâ cognosci solis naturæ viribus.

Sermo est de reuelatione diuinâ obscure, siue absque euidentiâ physicâ credentibus innocescente, prout facta est mysteriorum fidei iuxta ordinariam Dei prouidentiam, quo præberetur locus merito fidei; atque etiam de miraculis, prout in eorundem mysteriorum confirmationem facta sunt iuxta ordinariam etiam Dei prouidentiam. Si enim Deus aliquid supernaturale affectu reuelat cum euidentiâ physicâ, vt fieri potest, specialem difficultatem habet, an ille, tali reuelatione suppositâ, iudicium aliquod naturale physicè euidens, aut eiusdem, aut alterius entis supernaturalis assequi possit. De qua propof. 3.

201 Igitur propositio sic intellecta iade probatur. Quia reuelatio Dei non euidens physicè, & miracula, prout communiter proponuntur, necunde possunt facere, vt cum euidentiâ physicâ cognoscantur obiecta, quæ cum illâ non poterant cognosci ante talem reuelationem, & talia miracula: siquidem principia, seu fundamenta quouis obiectiua physicè in se non euidentiâ, qualia sunt talis reuelatio, & talia miracula, nullatenus cum euidentiâ physicâ possunt quidpiam notificare, vt est notissimum Scientificis. Porro reuelationem prædictam non esse in se euidentiâ physicè tanquam cunctis notum supponimus ex materiâ de fide. Miracula autem etiam prædicta, etsi entitatiuè, & materialiter physicè euidentiâ fuerint aliquibus, in quorum conspectu facta sunt; tamen nequè ijs quidem, neque alijs cum eadem euidentiâ fuisse exploratum, an illa à solo Deo, & in testimonium mysteriorum supernaturalium facta essent, prout opus erat, vt similem euidentiâ in mysteria ipsa refundere, vt aquè certum etiam est supponendum ex materiâ eadem de fide. Quæ omnia ex solutione argumentorum, quæ contra fieri possunt, magis constabunt.

Sit primum. Dæmon euidenter noscebat 202 Christi miracula: quia videbat ea omnium naturalium agentium vires transcendere. Noscebat etiam euidenter, illa patrari in testimonium diuinitatis Christi, quando audiebat eum dicentem, *Vt autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terrâ dimittendi peccata: adolescens tibi dico, surge.* Matth. 9. & *Vt credant, quia tu me misisti.* Ioan. 11. & similia. Ergo, cum alijs euidenter sciret, diuinum testimonium esse infallibile, non poterat non euidenter etiam inferre Christi diuinitatem, atque adeò supernaturalem vnionem huius cum humanâ naturâ. Respondeo, Dæmonem coniecturis solum subodorasse diuinitatem Christi; non verò cum euidentiâ, de qua tractamus, cognouisse: (quod docet expressè S. Th. 3. p. q. 44. art. 1. ad 2. cum Ambros. Chrysol. & Beda à se relatis): non quidem, quòd diuinitus à tali euidentiâ impeditus fuerit contra exigentiam fundamentorum, vnde illam posset exhaurire, vt multi opinantur; sed, quòd reuera fundamenta vim eam gignendi non habebant, vt pluribus comprobatur Soar. tom. 2. in 3. p. disp. 31. sec. 3. Etenim non erat Dæmoni adeò exploratum, & manifestum, Deum miraculis Christi ipsius diuinitatem intrinsecè humanitati vnitam testari, vt non posset multis modis ambigere de tali testificatione. Quanquam enim sciebat, illa miracula totius naturæ vires transcendere; dubitare tamen poterat, an illa ab aliquâ supernaturali virtute creatâ, & sibi ignotâ fierent. Tum, an humanitas Christi, quam instrumentum videbat esse talium miraculorum, potestate sibi à Deo factâ ad illa patranda abuteretur in testimonium, falsæ diuinitatis. Qua ratione nunc mali ministri Euangelij potestate supernaturali ordinandi, abfoluendi, & consecrandi abuti solent ad prauos fines. Denique dubitare poterat, an dicta miracula in Christo testarentur filiationem Dei naturalem oriundam ab vnione intrinsecâ illius humanitatis cum Verbo, vel potius eximiam aliquam filiationem adoptiuam ab aliquâ speciali Dei assistentiâ extrinsecâ, ab aliquove speciali eius affectu statam. Non igitur ex miraculis potuit Dæmon quidpiam supernaturale quoad substantiam cum euidentiâ, de qua agimus, in Christo Domino cognoscere.

203 Secundo obijcitur. Angelus principio suæ creationis experiebatur, se credere, & amare Deum. Ergo euidenter potuit colligere, eos actus esse supernaturales, dum supra ipsos reflectens proprio conceptu non intuebatur, intuiturus aliâ, si supernaturales non essent. Respondeo, etsi actus supernaturales per se sui experientiam faciant, vt naturaliter per reflexionem, possint cognosci, de quo propof. 3. dubitare nihilominus potuisse Angelum, num defectus reflexæ intuitionis talium actuum ab eorum supernaturalitate manaret; vel potius ab speciali aliquâ Dei prouidentia sibi occultantis, seu obscurantis actus ipsos, quantumuis naturales; aut ab experientiâ fallaci notificante actus, qui verè non erant; vti sæpe in nobis solet accidere. Dices. Saltem iudicio reflexo naturali in experientiâ suorum actuum supernaturalium fundato potuisse cognoscere Angelum cum euidentiâ physicâ ipsos actus supernaturales; etsi non esset ei ita euidens, an essent supernaturales, vel secus. Quod contra statutam propositionem esse videtur. Respondeo, estó id fuerit possibile, de quo dictâ propof. 3. contra nostram propositionem non esse:

quia iudicium naturale physicè evidens de ente supernaturali quoad prædicatum ipsi, & enti naturali commune præcisè, quale illud esset, per nostram propositionem non negatur possibile, sed tantum simile iudicium de ente supernaturali prout tali. Certum enim est, sub multa iudicia naturalia physicè euidentiã cadere entia supernaturalia quoad prædicata ipsi, & naturalibus communia, qualia sunt iudicia hæc. *Omne ens existens est existens. Omnis actus fidei est actus fidei. Omnis amor est amor.* & cætera huiusmodi. Etenim per prædictum reflexum iudicium dumtaxat iudicaret Angelus, se habere actus fidei, & amoris Dei. Quod est prædicatum ex se commune actibus fidei, & amoris Dei naturalibus, & supernaturalibus.

204 Tertiò obijcitur, Euidentiissimum est Dæmoni, se gratiam sanctificantem, aliaque supernaturalia dona quæ talia quondam habuisse, & perdidisse. Sed modò scientiam supernaturalem non habet. Ergo euidentiissimè meminit eorum donorum per cognitionem naturalem. Respondeo, casu, quòd Dæmon haberet euidentiã physicam, de qua agimus, donorum supernaturalium, à quibus cecidit, eam utique supernaturalem esse asserendam, concessamque à Deo in maiorem ipsius poenam, vti conceditur damnatis hominibus character supernaturalis Baptismi, & Ordinum causâ maioris ignorantia, testante S. Thom. 3. p. q. 63. art. 5. ad 3. cum communi: & vti secundum plures Theologos fides etiam supernaturalis aliquarum veritatum conceditur, vt videre est apud Soar. tom. de Fide disp. 6. sec. 9. Censeo tamen absolutè, Dæmonem prædictam euidentiã physicam non habere: quia solum potest habere iudicium memoratiuum de donis supernaturalibus à se prius habitis, & amissis. Hoc autem magis euidens esse non potest, quàm fuit antea iudicium fidei, quod habuit de ipsorum donorum præsentia, quodque non fuit euidens physicè. Quia enim certitudine iudicatur obiectum de præsentia, eadem vt summum, & non maiori iudicatur illud de præterito per iudicium memoratiuum, siue à memoria oriundum, vt est notissimum.

205 Quartò obijcitur. Conclusio euidens deducta ex vnâ præmissâ naturali, & altera supernaturali potest esse naturalis, etiam si obiectum eius sit supernaturale. Ergo obiectum supernaturale per cognitionem naturalem potest euidenter cognosci. Consequentia est bona. Antecedens autem deducta ex vnâ præmissâ de fide, & ex alterâ naturali, quæ quidem naturalis esse potest, et si pro obiecto habeat ens supernaturale. Nego antecedens. Quia conclusio euidens ex principio supernaturali deducta cum illo prout euidenter cognito necessariò connexa est. Illud autem nisi per supernaturalem præmissam euidenter cognosci nequit, vt ex dictis hætenus constat. Quo fit, vt dicta conclusio cum supernaturali præmissâ determinatè connexa sit, atque adeò supernaturalis. Nequit namque actus naturalis cum aliquo supernaturali connecti necessariò, vt sæpe statuimus. Aliud est de conclusione theologica ex principio supernaturali credito per fidem deductâ. Quia hæc non est necesse, vt sit connexa determinatè cum fide supernaturali, sed cum fide solum obscurâ talis principij potest esse connexa, quæ tum supernaturalis, tum naturalis esse potest.

206 Quintò obijcitur. Si Deus Angelo supremo aliquid supernaturale reuelat immediatè, vt po-

test, is quidem euidenter noscet, sibi loquentem esse Deum: quia noscet euidenter, non esse inferiorem alium Angelum, aut hominem, à quibus ipse nequit illuminari. Ergo cognosceret euidenter tum supernaturalem reuelationem, tum supernaturale eius obiectum: quia euidens est Angelo. Deum aliquid supernaturale loqui non posse, nisi loquutione titulo infallibilitatis connexa cum suo obiecto, atque adeò supernaturali. Omitto plura, quæ in solutionem huius argumenti confert Ripalda sec. 8. & respondeo, bene posse Deum Angelo supremo aliquid reuelare, quin sciat ipse cum euidentiã, de qua loquimur, quis est, qui reuelat; atque adeò, an reuelatio sit infallibilis: quo euidentiã eius obiecti, & eius supernaturalitatis locum non habet. Nam licet ordinariè supremus Angelus à solo Deo immediatè solet illuminari; ipse tamen iure poterit vocare in dubium, an hic, & nunc talis reuelatio ab aliqua creaturâ inferiori ex speciali commissione fiat. Tum etiam poterit ambigere, an sit superior aliqua substantia producta à Deo, & ab ipso naturaliter non cognoscibilis, à qua talis reuelatio procedat. Quòd si Deus ita euidenter reuelet Angelo aliquid supernaturale, vt etiam cum euidentiã physicâ sciat, esse Deum ipsum, qui reuelat, casus ille non ad doctrinam propositionis præsentis pertinet, sed ad doctrinam sequentis, quam iam pronuncio.

Propositio 3.

Casu, quòd Deus alicui reuelet cum euidentiã physicâ aliquid ens supernaturale, adhuc, tali reuelatione suppositâ, non poterit ille iudicium naturale assequi physicè euidens aut eiusdem, aut alterius entis supernaturalis.

Quoniam iudicium physicè euidens de ente supernaturali per talem reuelationem genitum, quouis modò non potest non esse indebitum vniuersæ naturæ, atque adeò supernaturale; eo quòd reuelatio entis supernaturalis ita à Deo facta, vt iudicium physicè euidens de tali ente progignat, necunde potest esse naturæ debita, necundeque subinde potest esse naturæ debitum ipsum iudicium eiusmodi reuelationem necessariò supponens, prout ex dictis q. II. colligere est. Supposito autem, quòd iudicium physicè euidens ex dictâ reuelatione immediatè oriundum sit supernaturale, nequibit non esse similiter supernaturale quodlibet aliud physicè etiam euidens nascens ex illo, vtpote, quòd suapte naturâ, & essentiã supponit necessariò illud prout euidens, & talis obiecti, atque adeò, prout supernaturale est. Nequit enim supernaturale non esse, quidquid essentialiter supponit aliquid supernaturale prout tale; cum eoque subinde prout tali metaphysicè connexum est, vt ex dictis in superioribus constat.

Dices. Iudicium physicè euidens per dictam reuelationem genitum immediatè adeò euidenter sui experientiam intellectu præberet, vt connaturalissimè posset hic reflexè indicare cum euidentiã physicâ, se tale iudicium habere. Vnde etiam connaturaliter pergeret ad iudicandum illius obiectum cum euidentiã simili, & quouis aliud, cum quo illud euidenter esset connexum. Huiusmodi ergo iudicia ex primo sequuntur, & phy-

physicè euidentiâ, & naturalia, & obiectorum supernaturalium erunt contra propositionem. Concesso toto antecedente; nego consequentiam. Quia huiusmodi iudicia ex primo sequuta non naturalia, sed supernaturalia erunt, quantumvis connaturaliter sint ex illo sequuta. Sequi quippe aliquid connaturaliter, non facit illud naturale, ut patet in visione beatificâ sequuta connaturaliter ex lumine gloriæ.

209 Inferes. Ergo nec poterit quisquam iudicare reflexè cum euidentiâ physicâ iudicio naturali, se habere actum amoris Dei supernaturalem, quod euidentiâ in se experitur, contra id, quod admittebamus n. 203. Nego illationem, si sermo sit de iudicio reflexo de amore Dei præcisè, ut amor Dei est, quale solum ab experientiâ ipsius amoris progigni potest: hoc enim benè potest naturale esse iuxta dicta in eo numero: scilicet iudicium physicè euidens de amore Dei supernaturali prout supernaturali: hoc enim nec potest naturale esse, nec ab experientiâ, quam de se præbet ipse amor Dei progigni, utpote quæ solum notificat amorem Dei ut sic, siue ille supernaturalis sit, siue naturalis: uteruis enim amor Dei esse potest. Vnde deprehendes discrimen huius casus à præcedente. Iudicium enim de obiecto supernaturali prout tali physicè euidens, hoc ipso, quod experimentaliter se notificet ut iudicium physicè euidens de tali obiecto, se ut naturale notificat: quia iudicium physicè euidens de tali obiecto non potest esse naturale. Quo fit, ut iudicium reflexum per talem experientiam genitum supernaturale quoque esse debeat.

Propositio 4.

210 Supernaturalia etiam quoad modum, quæ talia sunt, per cognitionem merè naturalem, physicèque euidenter cognosci non possunt.

Quia nec immediatè ex terminis, nec per discursum ex alio quopiam ita cognoscibilia sunt, ut arguebamus in simili proposito. 1. Non enim sunt ita iudicabilia immediatè ex terminis titulo principiorum vniuersalium, ut constat: nec titulo cadentium sub manifestam experientiam: quia, ut talia sunt, non cadunt sub illam, ut apparebit ex dicendis. Ex alio autem quopiam per discursum ita iudicari non possunt: quia nihil naturale est cum illis manifestè connexum, prout oportebat, ut ex eo prius iudicatio ita illa medio discursu iudicarentur. Naturalia enim neque cum supernaturalibus quoad modum prout talibus possunt esse connexa, ut ex dictis in superioribus satis est notum: alioquin hæc illis titulo talis connexionis debita essent; atque adeò non supernaturalia, ut supponitur.

211 Obijci tamen potest contra propositionem. Multa ex miraculis, quæ præter naturæ ordinem fiunt, aut fieri possunt, sub experientiam cadunt, & consequenter cum physicâ euidentiâ cognosci possunt. Ergo supernaturalia quoad modum, qualia sunt miracula, cum euidentiâ physicâ cognoscibilia sunt. Respondeo, effectus quidem miraculosos sub experientiam posse cadere: an verò illi reuerà sint miraculosi, atque adeò vniuersæ naturæ indebiti, alienum ab experientiâ esse, ab euidentiâque, de qua agimus: semper enim poterit quis physicè saltem formidare, num tales

effectus alicui causæ occultæ debiti sint, atque adeò non miraculosi, nec supernaturales. In propositione autem solum tractamus de notitiâ supernaturalium quoad modum, qua talia sunt. Adde, neque de ipsis miraculosis effectibus cadentibus sub experientiam haberi posse euidentiâ physicam, de qua loquimur: quia eo ipso, quod præter communem naturæ ordinem eos experimur, physicè saltem formidare, vel dubitare possumus, num talis experientia vera, vel potius delusoria sit propter fallaciam aliquam sensus, seu potentie experientis. Si quando autem ob occurrentes circumstantias euidenter videamur nobis iudicare de veritate alicuius miraculi, siue entis supernaturalis quoad modum; ea quidem euidentiâ maior, quam moralis non erit: moralem autem esse posse, nil vetat, iuxta doctrinam tradendam proposit. 5. & 6.

212 Qua ratione autem non sunt euidenter cognoscibilia naturæ viribus entia supernaturalia quoad modum euidentiâ physicâ, de qua tractamus, independentè à diuinâ reuelatione; eadem non sunt cognoscibilia, supposita reuelatione diuinâ, prout ordinario modo fit: quia talis reuelatio Dei nihil conferre denuò potest ad euidentiâ dictam, ut constat ex doctrinâ traditâ proposit. 2. Idemque ferme, suâ propositione seruata, venit dicendum in casu reuelationis euidentiâ physicè huiusmodi supernaturalium consentaneè ad doctrinam traditam proposit. 3. In qua ad propositum applicandâ, non est, cur moremur.

Propositio 5.

213 Supposita reuelatione Dei, & miraculis, alijsque fidei argumentis, cum euidentiâ morali sunt naturaliter cognoscibilia tam supernaturalia quoad substantiam, quam supernaturalia quoad modum.

Ratio est in promptu. Quia, ut omnes Theologi consentunt, mysteria supernaturalia tam quoad substantiam, quam quoad modum, quæ fide constant, euidenter sunt credibilia euidentiâ morali. Ergo simili euidentiâ sunt euidenter vera, idque stando rationi naturali præcisè: quia, cum sit euidens, fidem diuinam falsis assentire non posse, consequenter est euidenter verum, quidquid euidenter est credibile fide diuinâ.

214 Responder huic argumento Ripalda supra sec. 8. mysteria supernaturalia bifariam dici posse euidenter credibilia. Primò; quia euidens est obligatio credendi illa. Secundò; quia euidens est existentia reuelationis diuinæ, ob quam sunt credenda. Ex quibus, inquit, posterior euidentiâ credibilitatis, quam mysteria supernaturalia non habent, inducit euidentiâ obiecti; non verò itidem prior, quam habent.

215 Sed contra primò; quia euidentiâ credibilitatis, quam tribunt Theologi communiter mysterijs reuelatis, non solum est illa prior; sed etiam posterior. Secundò; quia, nisi posteriori modo essent euidenter credibilia mysteria reuelata, neque essent priori. Quod ut declarem, suppono sermonem in præsentem non esse de obligatione positiuâ credendi: cum certum sit, multa esse reuelata, quæ positiuè credere non tenemur; quia neque ex naturâ rei, neque ex præcepto positiuo est obligatio credendi illa: sed solum de obligatione negatiuâ non discrepandi, qua omnino tenemur.

nemur nulli mysterio à Deo revelato dissentire. Tum sic. Si existentia revelationis alicuius articuli certa moraliter non esset, ac proinde nec moraliter evidens, (nam à solâ morali euidentiâ nascitur certitudo moralis, de qua nunc agimus), iudicio probabili de non existentia eius daretur locus: quia sola certitudo, seu euidentiâ moralis excludit probabilitatem partis oppositæ. Ast ubi probabiliter iudicari potest, aliquid non esse revelatum à Deo, non est obligatio credendi illud, siue non discredendi, ut constat: cum certum sit, multa esse in Theologiâ probabiliter revelata, quibus tutò dissentimus; quia etiam est probabile, illa revelata non esse. Igitur, nisi existentia revelationis mysteriorum fidei moraliter evidens esset, neque esset obligatio moralis illa credendi, siue illis non dissentendi; proindeque, nisi essent ipsa euidenter credibilia secundum posteriorem modum commemoratum à Ripaldâ, neque essent secundum priorem. Quod contra ipsum erat probandum. Quo firma perstat ratio facta à nobis pro proposito. Quæ quidem amplius confirmabitur ex proposito, sequente.

Propositio 6.

216 Etiam independentè à revelatione diuinâ possunt cum euidentiâ morali sub naturalem notitiam cadere aliqua saltem supernaturalia, non solùm, quæ talia sunt quoad modum, sed etiam, quæ quoad substantiam.

Quia fundamenta naturalia ad eis assentiendum circa naturalitatis dispendium possunt cum illis esse connexa connexionè morali, eaque adeò conspicuâ, ut euidentiâ moralem eorum signent. Connexio quippe moralis naturæ cum ente supernaturali nihil supernaturalitati obstat, sicut connexio physica, aut metaphysica: quia non simpliciter, sed secundum quid est connexio, neque debitum vllum arguit in termino connexionis comparatione rei connexæ, saltem, quod propriè dici possit debitum, supernaturalitatisque sit aduersum, ut discurranti per connexiones morales licebit cernere; videreque est in donis supernaturalibus, quæ Deus necessitatus moraliter confert iuxta doctrinam à nobis dandam in tract. de Volunt. Cum quibus certè, suppositis circumstantiis, quæ Deum moraliter impellunt ad illa donanda, connexa est moraliter natura; quin detrahatur propterea aliquid de eorum supernaturalitate, deque gratiâ liberalitate donationis ipsorum.

QVAESTIO XIII.

Qua ratione visio beatifica, & alia supernaturalia dona ab intellectu creata iudicio supernaturali cognoscibilia sint.

217 **S**uppono ut certum, talia dona cognoscibilia esse de facto; cognosci à nobis iudicio supernaturali obscuro, hoc est, non euidente physice, (iuxta diuisionem euidentiæ physice, & moralis statutam q. præced.); qualia sunt iudicia supernaturalia fidei, Theologiæ, prudentiæque infuse, &

alia huiusmodi, quæ de illis passim habemus. Quæstio ergo solùm procedit de iudicio supernaturali euidente physice tum abstractiuo, id est, per species alienas habito; tum intuitiuo, id est, habito per species proprias. Circa quam.

Bann. 2. q. 5. art. 1. ad 3. & Alvarez de 218 Auxilijs disp. 51. n. 16. & disp. 118. n. 10. & disp. 119. contra communem opinantur, dona supernaturalia, quæ ex fide nouimus in Viâ, extra Patriam, & citra Dei visionem neque intuitiue, neque abstractiue cum euidentiâ cognoscibilia vilo modo esse, præterquam in testimonio Dei euidenter noto. Quibus consentit Ragula tom. 1. in 3. p. disp. 92. quatenus asserit, ea supernaturalia, quæ peculiarem respectum habent ad Deum, ut gratiam sanctificantem, visionem beatam, & vnionem hypostaticam absque Deo intuitiue viso quiditatiue cognosci non posse: posse tamen cætera, ut vbiacionem Eucharisticam, dotes corporis, animæque Beati, & alia huiusmodi. Consentit item ex parte Vazq. 1. p. disp. 135. cap. 4. quatenus censet, visionem intuitiuam Dei intuitiue, & proprio conceptu à nullo intellectu videri posse, non viso pariter intuitiue, & proprio conceptu ipso Deo. Idemque censet de specie impressâ causatiuâ visionis Dei.

Communis tamen Theologorum sententiâ 219 indistinctè pronunciat, supernaturalia non solùm abstractiuo, sed etiam intuitiuo iudicio euidenter cognoscibilia esse citra intuitiuam visionem Dei. Ita antiquiores Scolastici in 3. dist. 14. tribuentes Christo Domino scientiam infusam supernaturalium intuitiuam diuersam à scientiâ beatâ. Scot. cum suis ibi q. 3. S. Th. etiam cum suis 3. p. q. 13. art. 1. vbi Nazar. q. 5. Valen. pnc. 2. Soar. disp. 27. sec. 3. & alij communiter; quos refert, & sequitur Ripal. disp. 12. de Ente supern. sec. 2.

220 Vtrûm autem iudicium supernaturale physice evidens supernaturalium donorum possit esse comprehensiuum, vel secus, sub lite etiam est. Quanquam enim sit certum, dona supernaturalia sub comprehensionem naturalem non posse cadere, utpote; quæ sub euidentiâ physice, quam comprehensio debet habere, cadere nequeunt, uti quæstionibus præcedentibus statutum est. In dubium tamen venit vocandum, an illa sub comprehensionem supernaturalem cadere possint. Soar. enim tom. 1. in 3. p. disp. 27. sect. 3. & Albertin. tom. 1. coroll. q. 4. theolog. n. 30. putant, à solo Deo comprehendi posse vnionem hypostaticam, visionem beatificam, gratiam habitualem, & alia, quæ peculiarem habitudinem dicunt ad Deum: & consequenter illa saltem incomprehensibilia esse à creaturâ. Oppositum tamen in vniuersum de omnibus entibus supernaturalibus tenet Ripal. disp. 13. sec. 2. ea nimirum ab intellectu creato comprehensibilia esse.

Propositio 1.

221 **Q**uoduis donorum supernaturalium, etiam visio beatifica sub euidentiâ physice abstractiuam, & supernaturalem intellectus creati non videntis Deum intuitiue cadere potest.

Ab hac propositione ita vniuersè prolata nemo dissentit; quatenus nemo est, qui neget, posse intellectum creatum non videntem intuitiue Deum cognoscere cum euidentiâ physice, & quod.